

nr. 25 - maj 2015

Mosaik

Til Lellings borgere fra institutioner og foreninger

Farvel til Lellinges Skole

Mosaik

nr. 25 - maj 2015

Indhold	Side
Seniorklubben	4
Lellinge Skole & SFO	8
Lellinge Beboerforening	11
Lellinge IF	12
Om Lellinge Mølle	14
Vemmedrup-Lellinge Dagplejegruppe	16
Lellinge Menighedsråd	18
Vejforeningen Lellinge Østermark	20
Lellinge Lokalkiv	22
Dagli'Brugsens bestyrelse	29
Annoncer	30

Mosaik udgives af foreninger og institutioner i Lellinge. Skriftet udkommer 2 gange årligt og gratisomdeles til alle husstande i Lellinge sogn.

Redaktion: Henning Mathiesen (ansv.) 56 66 00 77,
e-mail: henning@mathiesenweb.dk

Mosaik udarbejdes af: Helge Pedersen, hannehelge@privat.dk, Jan Meilby, Brian Sørensen, Henning Mathiesen.

Dette nummer er på 32 sider og trykt i 500 eksemplarer.

Tryk: Microforma, 5230 Odense M.

Eftertryk kun tilladt efter aftale.

©Mosaik 2015

ISSN 1602-9178

På grund af tekniske problemer udsendes dette nummer af Mosaik med en lille måneds forsinkelse. Da Mosaik ikke har til formål at levere dagsaktuelle nyheder, har dette jo ikke den store betydning.

Og så alligevel. Vi befinder os netop nu i en tid, hvor afgørende forandringer i landsbyens liv er i fuld gang, og det, der var fakta for en måned siden, er forkastet i dag. Det kan være vanskeligt at sige noget om, hvad der følger efter, at skolen er lukket. Heldigvis ser det ud til, at politikere og forvaltning i Køge er helt indstillet på, at der også fremover skal være rum for fritidsaktiviteter og mulighed for at mødes andre steder end i Brugsen, når man bor i Lellinge.

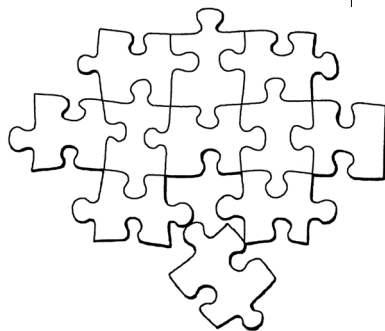
Man kan vælge at sige, at det ikke har nogen betydning, om man bor det ene eller det andet sted. Om man bor i en by, i en landsby eller midt imellem; det kan være hip som hap, når blot man kan få opfyldt sine behov for idrætslige, kulturelle eller sociale faciliteter, om man så skal køre nogle kilometer i bil. Og kommer man godt ud af det med sine nærmeste naboer, ja, så kan behovet for socialt samvær udmærket være dækket.

Et eller andet sted findes der dog i de fleste mennesker en mekanisme, der får hjemstedet og dets beboere til at blive en del af én selv. De fleste kender vel fornemmelsen af at komme hjem, når man forlader motorvejen eller står af bussen. Gå ind i Brugsen efter en uges ferierejse—jo, de er der alle sammen endnu, heldigvis. Og der er altid et par stykker mere, man lige får nikket til eller vekslet et par ord med.

Dét fællesskab kommer ikke af sig selv, men skal af og til holdes ved lige. Og det skal der være plads til!

God sommer ønskes med Piet Heins måske korteste græk: "Co-existence or no existence!"

Redaktionen

Aktiviteter i Seniorklubben

Af Finn Hoffmann, formand

Lellinge Seniorklub vil gerne benytte denne anledning til at informere mere bredt om sit virke.

Klubben afholdt sin årlige generalforsamling i november 2014. Valgt til bestyrelsen blev Anni Krogh, Ilse Andersen, Grethe Ottesen, Esther Jeritslev, Niels Jørgen Gotthardsen, Helge Pedersen og Finn Hoffmann. Konstitueringen resulterede i følgende fordeling af poster:

Finn Hoffmann, formand
 Esther Jeritslev, bestyrelsesmedlem, kasserer
 Grethe Ottesen, bestyrelsesmedlem, sekretær
 Anni Krogh, bestyrelsesmedlem
 Ilse Andersen, bestyrelsesmedlem
 Niels Jørgen Gotthardsen, 1.suppleant
 Helge Pedersen, 2.suppleant
 Som revisorer genvalgte Gitte og Torben Ellegaard

Seniorklubben afholder mange og varierende arrangementer for medlemmerne hen over året. Fra formandens beretning til generalforsamlingen 2014 kan nævnes IT-kurser på Køge bibliotek, lokal historie om Lellinge Kirke og om Lellinge Mølle og dambrug. Besøg i Ravnsborghallen og bowling dér, julefrokost, information om Køge Kyst-projektet, besøg på Militærmedicinsk samling i Gadstrup, "Gud og gule ærter" med menighedsrådet, påskefrokost, i København med rundvisning og pandekager på rådhuset, til Nykøbing Falster revyen og endelig havde vi sluttet af med en tur til Traktørstedet Bøgeskoven. Der var også i årets løb afholdt 8 bankospil.

Også i år er der mange interessante aktiviteter på programmet. Specielt vil jeg fremhæve et besøg i Bjørn Wiinblads hjem i Sorgenfri, der nu er museum efter hans død, i det tidlige forår. Her så vi hvordan hans produkter blev dekoreret af kvindelige malere. Ligeledes blev vi orienteret om hans liv og virke

og vist rundt i huset, der var proppet med alskens indkøbte rariteter fra fjerne lande. En oplevelse jeg ikke ville have været foruden.

Der skal lyde en opfordring til de ældre medborgere i Lellinge om at deltage i arrangementerne. Det koster 75 kr. om året, og samtidig melder man sig ind i Lellinge Beboerforening, der varetager Lellings interesser specielt i relation til kommunen.

Seniorklubbens tur til Christiansborg.

Af Grethe Ottesen

Så har Seniorklubben igen været på en hyggelig tur til København. Denne gang gik turen til Christiansborg og Folketinget, som vi besøgte den 15. april. Der var 15 personer som deltog. Nogen var nok lidt bange for at deltage p.g.a. de mange trapper på Christiansborg.

Esther havde været ude i god tid og købe klippekort, da disse jo ikke blev solgt efter 8. februar.

Vi havde ændret lidt i programmet, så i stedet for at drikke eftermiddagskaffe i klubhuset inden vi tog afsted, mødtes vi ved stoppestedet på Ringstedvej og tog bussen kl. 14. På Køge station var bare at skifte til toget og så gik turen mod Køben-

havn med tog hele vejen. Der havde jo i dagene op til været problemer med togene.

På den nye Nørreport station stod vi af og gik ned gennem Købmagergade, over Højbro Plads til Christiansborg. Det er altid spændende at komme til staden, og denne dag var byen særlig fuld af mennesker, politi og garderhusarer med heste, der øvede, for næste dag havde vores dronning fødselsdag, og skulle køre gennem Københavns gade i åben karet til Rådhuset.

Det er ikke sådan lige at komme ind på Christiansborg. Først blev vi lukket ind i en sluse, hvor vi skulle scannes og tjekkes efter alle kunstens regler. Så skulle vi hænge vores overtøj i et låst aflukke hvor det kun var vores ting der var. Så fik vi et klistermærke til at sætte på tøjet, så man kunne se hvor vi kom fra.

Så kom restauratøren og hentede os og fulgte os ned til Snapstinget, hvor vi havde bestilt eftermiddagskaffe og kage.

Da klokken var blevet 17 kom vores guide og hentede os. Man må ikke bevæge sig omkring på egen hånd. Det var en rigtig god fortæller vi havde fået som guide. Han vidste alt om folketinget og politikerne. Han fortalte hvordan det foregår i folke-

tingssalen når der skulle stemmes og hvor de forskellige politikere havde deres pladser, og ind imellem kom der også lige lidt hans egen mening. Vi så samtalesalen og vandrehallen, billederne af alle de gamle politikere, de gamle skrifter omkring grundloven og han fortalte om nogle gamle hændelser og kom med små anekdoter. Det er rart og gør det altid mere spændende, når man har en god og velorienteret guide.

Det var meget hyggeligt og da vi var færdige, foreslog han at vi kørte op i tårnet og så ud over Københavns tage. Der var 2 elevatorer og 40 trappetrin op, men trapperne var nye, brede og gode så næsten alle var oppe i tårnet.

Det var en helt unik oplevelse at stå der oppe i Københavns højeste tårn og se ud over byens tage, og se Børsen, der lå langt nede og så meget lille ud. Jeg har været oppe i tårnet på Københavns rådhus, men det kan ikke måle sig med dette syn.

Efter denne oplevelse gik turen hjemad igen. Op til Nørreport station og med toget til Køge, og herefter med bussen til Lellinge, og så var klokken blevet 20.

Nu må vi se hvordan vi næste gang kommer til København, når man nu ikke længere kan købe klippekort, men skal have rejsekort, for det er mit indtryk at alle er utrolig glade, og synes det er hyggeligt med de ture rundt omkring, hvor vi kører med de offentlige transportmidler og kan sidde og være sociale, frem for at køre i egne biler.

En æra er slut for Lellinge Skole

Af Louise Thiel, skolebestyrelsen

Så gik den ikke længere. Et vigtigt omdrejningspunkt for vores by lukker, og børn, lærere, pædagoger og forældre på Lellinge Skole er ved at forberede sig på en ny hverdag på Vemmedrupskolen.

Vemmedrupskolen er overbygningsskole til Lellinge Skole og de to skoler har de sidste hhv. 3 og 6 år haft fælles skolebestyrelse og -ledelse. Skoledistriktet for Vemmedrupskolen bliver pr. august 2015 udvidet til også at indeholde Lellinge indtil motorvejen. Østermarken og de øvrige bebyggelser ind mod Køge vil komme til at høre til skoledistriktet for Ellemarken. Alle nuværende elever på Lellinge Skole flytter dog med til Vemmedrupskolen.

Skolen lukker officielt pr. 1. august og der er hos ledelsen, lærere, pædagoger og skolebestyrelsen lagt mange kræfter og tanker i et at udarbejde et intensivt brobygningsforløb, som blandt andet betyder, at alle børn og voksne flytter ud på Vem-

Den sidste kamp for skolen kunne ikke vindes.

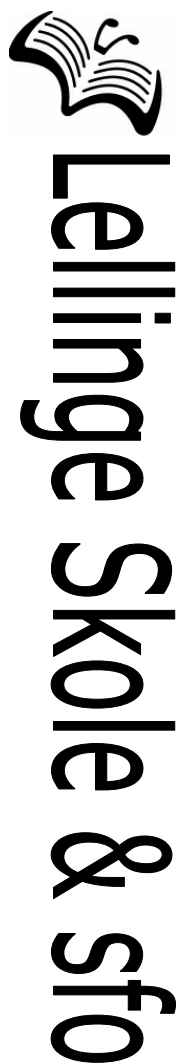
medrupskolen allerede d. 18. maj.

Brobygningsforløbet vil sikre, at børn og voksne fra Lellinge Skole får en god og tryk opstart på Vemmedrupskolen, og at de to skoler får mulighed for at gennemgå en sammenlægningsproces, hvor udgangspunktet vil være, at begge skoler og SFO'er ligeværdigt kan smelte sammen til en fælles skole på Vemmedrupskolen.

Børnene har allerede haft en fælles emneuge på Vemmedrupskolen og flere fagdage kommer til, hvor de bliver blandet i hold på de enkelte årgange fra begge skoler. Den fælles emneuge har, som forventet, allerede givet børn og voksne fra begge skoler nogle nye venskaber og positive oplevelser, men man skal ikke tage fejl af, at det fylder meget hos mange af børnene at skulle flytte over på en ny skole og skulle indgå i helt nye klasser og fællesskaber - og for de modtagne børn og voksne at blive 'mange flere' i klassen. De fælles dage samt den tidlige flytning giver lærerne og pædagogerne mulighed for at observere børnene og give dem nødvendig viden om, hvordan børnene går i spænd både fagligt og socialt, så den fremtidige klassedeling kan blive så optimal som muligt.

Visionen for fremtiden på Vemmedrupskolen er, at skolen videreudvikles med erfaringer fra begge skoler til et sted, hvor alle børn udvikler sig til aktive, videbegærlige og livsduelige mennesker, som efter endt skolegang ser tilbage på en positiv og meningsfyldt skoletid, hvor de har opnået kompetencer og tillid til egne muligheder. Alt dette i samhørighed med den nye skole-reform.

Det praktiske omkring skolevejen fra Lellinge til Vemmedrupskolen har været et emne, der helt naturligt har fyldt meget hos forældrene. Den nuværende skolevej er kun egnet til børn fra 7. klasse. Kommunen har derfor igangsat en dobbeltrettet cykelsti med lys, som planlagt skal stå færdig til første skoledag i august. Derudover vil der blive tilbudt skolebus til de mindre børn (0. til 3. klasse) og buskort til de større. Ligeledes bliver der kigget på ekstra foranstaltninger ved overgangene på Ring-

Lellinge Skole & sfo

stedvej i både Lellinge og Vemmedrup, så sikkerheden bliver forbedret for de børn, der skal tage bussen fra Lellinge til Vemmedrup.

Lellinge Skole får et sidste farvel ved, at der bliver holdt afslutningsfest for alle elever, forældre, søskende og ansatte onsdag d. 13. maj med spisning og underholdning leveret af børnene. Vi håber på en hyggelig aften, der kan runde af for alle de gode år, vi har haft på Lellinge Skole.

Skolebestyrelsen ønsker "God vind på Vemmedrupskolen" til alle børn og voksne fra Lellinge Skole og et "Vi ses på Vemmedrupskolen" til alle de små dejlige børn som allerede bor i Lellinge og som helt sikkert vil komme til – fordi "Lellinge er bare sådan et godt sted at bo, mor", siger min datter selv – og det passer :0).

De øvrige aktiviteter på skolen/gymnastiksalen vil dog fortsætte som hidtil indtil Kommunen har taget stilling til, hvordan Lellinges nye omdrejningspunkt skal være. Held og lykke med de ønsker, som blev fremlagt på borgermødet i marts... og TAK til Lellinge borgernes opbakning ved alle de truede lukninger, som skolen har været igennem de sidste mange årtier. Uden den opbakning havde vi ikke haft en så dejlig skole i SÅ mange år!

Lellinge Beboerforening

Af Kim Hansen og Jan Meilby, Lellinge Beboerforening

Nu da undervisningen med sikkerhed stopper på Lellinge Skole, melder spørgsmålet sig, om vi fremover har lokaler til rådighed i Lellinge. Ikke kun her og nu, hvor vi fortsat kan anvende skolen, men på lang sigt.

Det var nogle af de tanker som mange i Lellinge har tænkt. At sikre lokaler til de mange aktiviteter, som sikrer, at Lellinge forbliver et attraktivt sted at bo, hvor muligheden for at være aktiv i selve Lellinge er noget værdifuldt. Nogle nøjedes ikke kun med at tænke. De valgte at samle alle, som ville arbejde for brugbare lokaler i selve Lellinge. Der blev udsendt indbydelser til alle hustande, således at alle, som ville gøre en aktiv indsats, kunne arbejde sammen. Blandt disse aktive Lellingeborgere var der flere fra Idrætsforeningen og beboerforeningens bestyrelser, så det var en bredt sammensat gruppe med lyst til at gøre det nødvendige.

Denne gruppe aktive Lellingeborgere er blevet enige om, at det vigtigste er at sikre nye lokaler. En hal, en sal eller et multihus, eller hvad navnet nu skal være, som kan erstatte især gymnastiksalen, var målet. Ingen troede på, at vi fik lov til beholde gymnastiksalen i længere tid. Omkostningerne ved at vedligeholde og drive bygningen, vil på et tidspunkt få Køge Kommune til også at afvikle den. Derfor denne løsning.

LELLINGE BEBOERFORENING

Hvis ikke nybygningsløsningen kan gennemføres, så skal en bevarelse af skolebygningen med gymnastiksalen, være hovedopgaven.

Klubhuset ved boldbanerne er meget nedslidt og skal udskiftes. At Køge Kommune pludselig skulle finde økonomiske midler til både at udskifte klubhuset og til at bevare af gymnastiksalen, eller til et multihus, er ikke sandsynligt. Derfor blev "forretningsmodellen" udviklet. Den skal sikre finansieringen af multihuset, med plads til Lellinges aktiviteter, herunder også omklædningsforhold ved boldbanerne, da multihuset tænkes placeret netop dér.

"Forretningsmodellen" er enkel. Sælg skolen og SFO-områderne til boligformål. Midlerne fra salget skal bruges til at bygge multihuset.

På mødet mellem politikerne og interesserede Lellingeborgere, blev forretningsmodellen præsenteret. At dømme efter politikernes reaktion er der en god mulighed for, at den kan gennemføres. Så nu starter det lange seje træk med at få vores ønske bragt fra at være en plan, til at blive virkelighed. Lellinge Beboerforening vil bruge al erfaring; og alle politiske kontakter til at få opført multihuset, så Lellinge fortsat kan være en aktiv by, med lokaler til at være aktiv i.

Senior fodbold

Af Morten Egeskov

Seniorholdet i serie 4 går en spændende halvsæson i møde, da de ligger nummer to i rækken og dermed på oprykningsplads til serie 3. Holdet har flere gange imponeret med flot angrebsfodbold, og storsejre som 6-0 og 8-1. Med 8 sejre, en enkelt uafgjort og to nederlag ser det fornuftigt ud inden de sidste 11 kampe. Kampen om oprykningspladserne er tæt, og Karise ligger a point på 3. pladsen, men Lellinge holder sig foran ved at være bedre indbyrdes efter en 2-0 sejr i efteråret. Allerede i kamp nummer to skal Lellinge møde Karise på hjemmebane, og denne kamp vil betyde meget i kampen på oprykning.

Der vil være brug for al den opbakning der kan fås i sæsonens sidste kampe, og det vil være muligt at få en øl eller sodavand, og måske en pølse i forbindelse med kampene.

Kampprogram forår 2015.

Lør. 18-04-2015 kl 14:00 Lellinge – Karise

Lør. 02-05-2015 kl 14:00 Lellinge – Førslev

Lør. 16-05-2015 kl 14:00 Lellinge – Østmøn

Ons. 20-05-2015 kl 19:00 Lellinge – Ringsted Utd.

Lør. 30-05-2015 kl 14:00 Lellinge – Sierslev

Lør. 13-06-2015 kl 13:00 Lellinge – Benløse

Lellinge har også et hold i serie 5. Træning for senior er hver tirsdag kl 18:30 på stadion, og alle er velkommen. Hvis man vil høre nærmere kan man kontakte: Træner Jesper Voxen på tlf. 2094 1435 eller holdleder Morten Egeskov på tlf. 2366 2349.

Nyt kvindehold starter op i Lellinge!

Og der er brug for flere spillere, så kom og vær med. Det vil forsøges at starte et kvinde-fodboldhold op i Lellinge.

Der er allerede 7-8 stykker der har meldt sig, og til at starte med er det bare træning, men målet er at kunne være nok til at spille kampe i efteråret. Træning vil være hver mandag kl 18:30. Kontakt holdleder Helle Degn-Andersen på tlf. 5338 3763.

Lidt om Lellinge Mølle

Af Niels Jørgen Gotthardsen

I 1850 blev hele den gamle møllegård med sine stråtækte bygninger revet ned. Forinden i 1844, havde is og vandmasser bortrevet det lille nordre vandmøllehus med mølle, stampeværk og grynkværn.

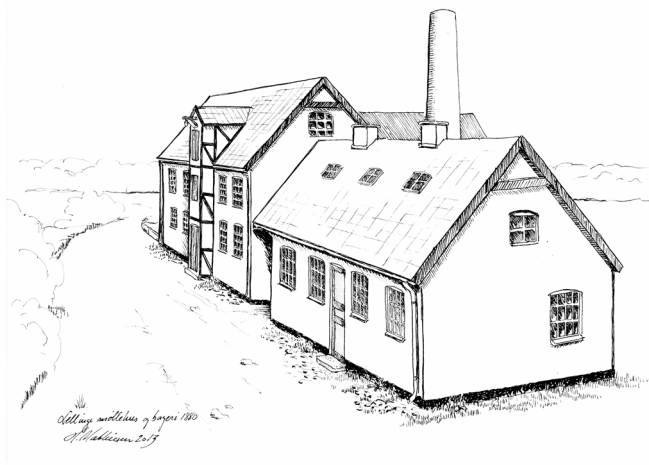
En ny møllegård med grundmurede bygninger og fast tag blev bygget, dog blev den hollandske vindmølle fra 1841 stående. Den var i øvrigt opført oven på vandmøllen og lignede Ølsemagle Mølle.

Den nye møllegård bestod af stuehus, avlsbygninger og stalde. Hestestalden var til 6 heste og den står der endnu. Endvidere var der en bygning til bageri og en bygning til grynkværne og stampeværk med 4 hamre, til stampning af klædestof til vadmelstøj.

I 1860'erne bliver vandmøllehjulet nedtaget og erstattet med 2 vandturbiner på henholdsvis 23 og 15 hk.

Der kommer et nyt stemmeværk (sluse) og ny dæmning, således at Mølleseens vandresurser kan øges.

Med møller Steensens forpagtning i 1870 blev der installeret en B&W 12 hk dampmaskine til supplerings af vandturbinerne. Lellinge Mølle var på det tidspunkt kommet på forkant med den tekniske udvikling.

Tegningen er en rekonstruktion, der viser møllen, som

den så ud i 1870'erne med møllehus og bageri liggende ud til Møllevejen. Bag den store skorsten ses bygningen, der indeholder grynkværne og stampeværk. Bygningen står der endnu og kaldes "Polakhuset".

Bageriet: I midten af bygningen, mellem de 2 skorstene, var der indrettet bageri (5 fag) i hele husets bredde. Æltemaskinen i bageriet var mekaniseret ved, at en lodret aksel med kønisk hjul var ført til loftet og via en vandretliggende aksel på hanebåndene ført til møllehuset og enten tilsluttet dampmaskine eller vandturbiner. Mod nord i gavlen var der 2 værelser. Værelset mod vejen var indrettet som bagerbutik, og der var således

Fundamentet til den nu forsvundne møllebygning, hvor det store møllehjul var anbragt.

T.v. ses lidt af "polakhuset", i baggrunden møllerens beboelseshus..

bagerbutik i Lellinge i 1870'erne. (Der findes inventarliste over bagerbutik og bageri).

I 1890'erne nedlægges Lellinge Mølle. Inventaret blev solgt, og senere blev møllehuset og andre bygninger revet ned. Polakhuset blev ombygget til 2 lejligheder. Bageriet blev også indrettet med 2 lejligheder. Fiskemester Hans Hansen flyttede ind i den søndre lejlighed. Han var i 1899 blevet ansat som fiskemester ved det nyanlagte dambrug, "Aktieselskabet til Fremme af dansk Ferskvands Kultur", som blev oprettet af Vallø Stift. Hans Hansen boede i lejligheden til sin død i 1937.

Ca. i 1976 blev bageribygningen også nedrevet.

Affaldsindsamling 2015

Af Lene Lundsgaard, dagplejer

I år har dagplejerne i Lellinge-Vemmedrup og Bjæverskov deltaget i Danmarks Naturfredningsforenings årlige indsamling af affald. Der foregår hvert år i april måned.

I hele uge 16 var vi ude og samle affald med vores børn. Vi havde både de store og de små med. Vi oplevede hurtigt, at børnene fandt det spændende og sjovt at gå på opdagelse efter affald. Når de fandt skrald, kom de stolte tilbage og puttede det ned i vores affaldssække. Sidst på ugen skulle vi gå og lede mere efter affaldet. Det var en ren fornøjelse at se hvor flot naturen kunne se ud, når affaldet var væk.

Vi har også talt med børnene om, hvor farligt affald, der ligger i naturen, er for dyrene. F.eks. hvad der vil ske med dyrene, hvis de spiser affald eller skærer sig på glas eller plastik. Dyrene kan ikke bare tage et smut til lægen, ligesom vi gør, hvis vi

Vemmedrup-Lellinge Dagpleje

kommer til skade eller får ondt i maven.

Selv om uge 16 er færdig, skal der stadig være fokus på affaldet. I vores legestue er der blevet lavet plancher over "Indsamling af affald 2015" hvor forældre, dagplejere og dagplejebørnene kan få en snak om hvor vigtigt det er, at vi passer på vores natur og de dyr, der bor i naturen.

Når vi er på vores ture i nærområderne, vil vi forsætte med at samle affald. På den måde vil vi lære vores dagplejebørn, hvordan man passer på naturen.

I vores 3 byer (Bjæverskov, Lellinge og Vemmedrup) har vi dagplejere og vores skønne børn fået samlet 71 kg. affald på en uge.

I dag, 2 uger efter indsamlingen af affald er færdig, oplever vi stadig, hvordan børnene er opmærksomme og finder skrald.

Mandag var jeg ude at gå en tur med to små piger på ca. 15 mdr. Vi skulle ud og opleve naturen. Pigerne fandt pinde, grankogler, blade, våde blomster osv. Lige pludselig kom den ene med et stykke gult affald, og lidt efter var det den andens tur. Det var en dejlig dag, hvor vi fandt mange fine ting.

Vemmedrup-Lellinge Dagpleje

Nyt om kirken

Af Else Hoffman, Lellinge Menighedsråd

Efter nogen snak frem og tilbage lykkedes det et enigt menighedsråd at beslutte, at der skulle lys på kirken.

Der er lys på kirken fra 15. november til 15. marts. Lyset tændes, når det bliver mørkt, og slukkes kl. 24.00. I den mørkeste tid vil det også være tændt fra kl. 6 om morgenen og til det lysner.

Personligt synes jeg, det er en fornøjelse at betragte vores smukke kirke, oplyst en mørk og sur vinterformiddag.

Nord for kirken er der sket visse ændringer, idet gravstederne, der ikke skulle fornys, er nedlagt. På de nedlagte gravsteder er der anlagt et græsareal til senere brug som urnegravsteder. Der er plantet træer, og området fremstår meget smukt.

Ydermere kan oplyses, at der er planlagt forbedring af P-pladsen bag kirken, nærmere betegnet det område, der er tilsået med græs. Årsagen er, at bilerne i regnvejr kører fast, hvorfor området skal forbedres, evt. med grusbelægning

Årets konfirmander 2015. Piger: Emilie Sofie Jahn, Diana Kosenko, Anna Ree Andersen, Maria Josephine Witten. Drengene: Rune Brødsgaard, Frederik Mølller Pehrson, Jeppe Uldal, Victor Riffbjerg Thomsen. Sognepræst Kristina Bay.

LELLINGE KIRKE

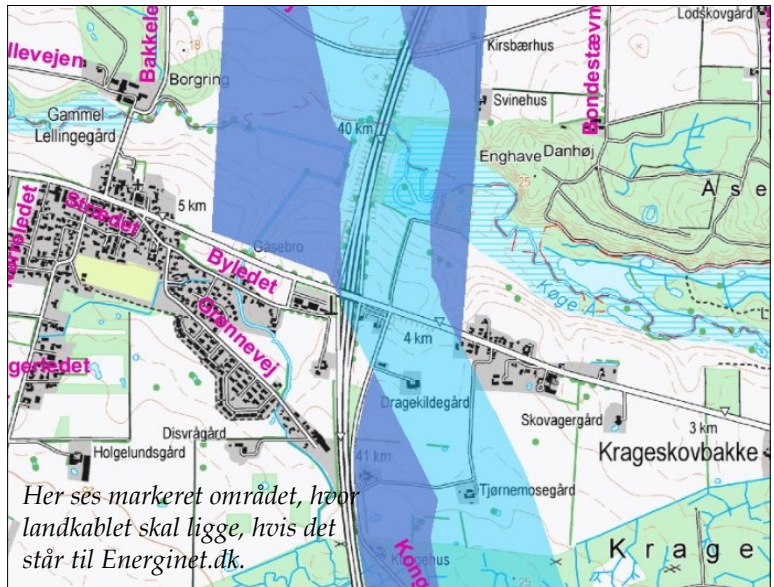
Vejforeningen Lellinge Østermark

Af Henning Mathiesen, bestyrelsen

Vejforeningen Lellinge Østermark har afholdt generalforsamling i april, og der er en enkelt udskiftning i bestyrelsen. Erik Madsen er udtrådt, og i stedet er indvalgt Camilla Larsen, så bestyrelsen nu består af Camilla Larsen, Marianne Jørgensen og Henning Mathiesen.

I efteråret blev der afholdt borgermøder vedrørende etablering af et 400 kilovolt landkabel fra den kommende vindmøllepark i Østersøen, "Kriegers Flak". Højspændingskablet skal lægges i jorden og vil blive ført syfra gennem Krageskoven, over Tjørnemosegårds og Dragekildegårds jorder, og videre gennem ådalen, hvor det skal føres under Sydmotorvejen omkring vikingeborgens placering.

Det er også af Energinet Danmark, som er hovedentreprenør, fremlagt som en – lidt dyrere – mulighed, at kablet slet ikke føres gennem Lellinge, men via Bjæverskov, hvor der allerede findes en transformerstation.

- Og her vil man så nedgrave et 400.000 volt stærkstrømskabel...

Ud fra de skitserede muligheder besluttede Vejforeningen at indsende en skrivelse til Naturstyrelsen, som samler alle henvendelser til en VVM-redegørelse. I skrivelsen anbefalede vi, at man ofrer de ekstra penge (ca. 4-5 mio. kr.) på at føre kablet helt uden om dette område. Som begrundelse anførte vi det problematiske i, at føre kablet gennem ådalen, som er udlagt som EU-habitatområde og er et fredet Natura 2000-område. Desuden mener vi, det vil være problematisk i forhold til de kulturhistoriske værdier, der ligger gemt i området omkring Lellinge Borge. Alt set i lyset af, at merudgiften ved at føre kablet over Bjæverskov i praksis ikke vil kunne mærkes på den enkelte forbrugers elregning. (DONG alene havde sidste år en driftsindtjening på 16,4 mia. kr.)

Det er dokumenteret, at der ikke er nogen risiko ved de magnetfelter, der opstår omkring et nedgravet højspændingskabel. Vores betænkelighed går også mere på de eventuelle følger af, at der i det hele taget ligger et forsyningskabel i jorden. Restriktioner for udstykning og byggeri, mulig risiko for grundvandssænkninger m.m.

Senest forlyder det, at landanlægget måske bliver udskudt på ubestemt tid, men nu har vi da givet vort besyv med.

Til slut skal jeg gøre opmærksom på, at vi afholder loppemarked i Østermarken søndag den 31.5., effekter modtages meget gerne. Man kan henvende sig til Marianne Jørgensen, tlf. 22979821.

Lellinges oldtid

*Henning Mathiesen, foredrag Beboerforeningens årsmøde 24.11.2014
Tilrettet til skriftlig gengivelse.*

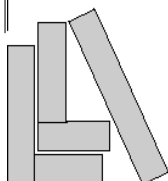
Under diskussionen om navnet på vikingeborgen var der nogle, der fremførte det argument, at borgen skulle have navn efter det sted, der var ældst.

Hvis man regner efter, hvilket stednavn, der først er registreret i *skriftlige* kilder, er Lellinge dét af de to navne - Vallø og Lellinge - som er det ældste. Navnet Lælinghe er første gang nævnt i 1297. Vallø er første gang nævnt kort tid derefter, nemlig i 1318 (Waleue). Salby er dog nævnt betydeligt tidligere, nemlig i 1186 mens Køge allerede nævnes i 1177 (Chøke).

Om alderen på navnet Lellinge kan under alle omstændigheder siges, at det er et meget gammelt navn. Ifølge Navneforskningsinstituttet ved Københavns Universitet er det endelsen "*inge*", der siger noget om dette. Stednavne, der har denne endelse, er - for at gøre en lang historie kort - dannet i en lang periode, som strækker sig fra tiden omkring vor tidsregning, altså år 0, og frem til vikingetiden, men *ikke* senere. Det er altså rimeligt at antage, at dette sted allerede i vikingetiden havde navnet Lellinge i en eller anden form.

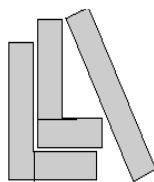
Der er flere fortolkningsmuligheder med hensyn til stednavnets betydning. Jo ældre, navnedannelsen er, desto mere usikker er ordenes betydning, da de jo ændrer sig hen ad vejen. Navnet Lellinge kan deles i to. Den første del mener man betyder "læ", men i nyere forskning regner man det for mere sandsynligt, at det betyder noget i retning af en nedhængende gren. Ja, man bruger sågar den lidt frække betegnelse "noget, der hænger slapt nedad"! Dette skulle så - i følge sprogforskerne - referere til skrænter eller bakker, der falder ned mod åen. Den gamle endelse "*inge*" er der også flere (meget udviklede) bud på; den mest udbredte opfattelse er, at det simpelthen kan oversættes til "stedet", men det kan også være et udtryk for de mennesker, der bebor det.

Lellinge
Lokal
Arkiv

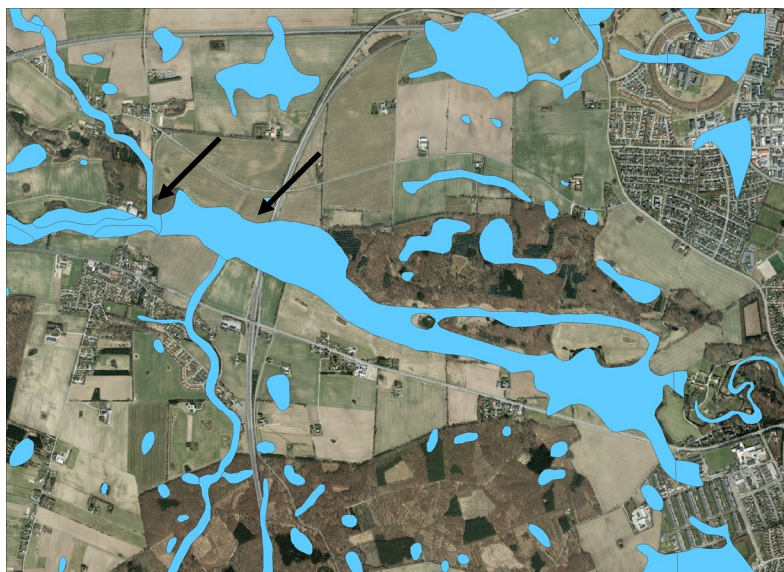

Men Lellinges historie kan føres meget længere tilbage end til vikingetiden. Vi skal bare et helt andet sted hen, og kodeordet er *vandløb*!

I oldtiden var Danmark for størstedelens vedkommende dækket af store skove, som var vanskeligt fremkommelige. Den letteste måde at komme frem på, var derfor ad vandvejene. Dengang var vandløbene langt mere vandrige og dermed sejlbare. I vikingetiden skar en bred, lavvandet fjord sig ind i landet fra bugten. En fjord med vige og næs, og med en dybere rende, som gjorde besejling mulig. Men også Egerisbækken, som er fællesnævner for de to vandløb, som mødes ved Byledet og sammen løber i åen præcis ved vikingeborgen, har antagelig været mulige at besejle med eger, udhulede træstammer, i ældre tider. Følger vi Egerisbækken mod syd, når vi Disvrågård, hvor gårdejer Niels Haagen Pedersen gennem tiden har gjort mange spændende oldtidsfund.

Lellinges Lokal Arkiv

Kort, der viser arealer med ferskvand, efter isen var smeltet. Man ser tydeligt den brede fjord. Det vandløb, der i dag er Egerisbækken, var på dette tidspunkt bredere end Sydmotorvejen. Pilene viser hhv. Borrering og vikingeborgens placering.

Kontakt Lellinges Lokalarkiv:

Henning Mathiesen, tlf. 56 66 00 77, Bodil Johansen,
tlf. 56 82 04 85, eller Bodil Nielsen, tlf. 56 82 11 96.

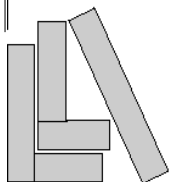
Nu afdøde gårdejer Niels Haagen Pedersen var historisk interesseret i al sin levetid. Niels Haagen Pedersen var født i Lellinge i 1907, hvor faderen få år forinden havde købt Disvrågård. Som barn og ung havde Niels gårdens marker og den nærliggende Krageskov som tumleplads, og da han blev voksen, overtog han gården efter sin far. Tidligt fattede den unge Niels interesse for historie og i løbet af de mange år har Niels' vågne blik afsløret mange skatte i den hjemlige jord. I alle årene holdt Niels de mange fund for sig selv, idet han ikke mente, andre ville interessere sig for disse flækker, vættelys, pilespidser og øksedele som han selv gjorde. Først i 1999 lod han sig overtale til at lade museumsinspektør Svend Åge Tornbjerg fra Køge Museum kigge på samlingen.

Tornbjerg viste stor interesse for Niels Haagens fund, og det viste sig endda, at der var danefæ imellem. Disse var to bøjlefibulaer, som er overdraget Nationalmuseet. En fibula er et smykke, der også havde som funktion at holde to tøjstykker sammen, f.eks. kjolestropper eller slag. Den ene er udformet som en fugl med vinger, hale og klør, og denne kan muligvis have haft en symbolsk betydning, idet man mener, fuglen hentyder til Odin, som jo havde ravnene Hugin og Munin som symbol. Begge smykker dateres til yngre germansk jernalder (530-775/800 e.Kr.).

Blandt Niels Haagen Pedersens fund var der eksemplarer fra mange tidepoker. Mange fragmenter af flintøkser fra yngre stenalder (4300-2400 f.Kr.), enkelte økser fra slutningen af ældre stenalder, Ertebøllekulturen (5200-4200 f.Kr.). Fra dolktiden var der både pilespidser, segl og fragmenter af dolke. Fra bronzealderen (1800-500 f.Kr.) var der en enkelt flækkeseogl. Fra jernalder og vikingetid var der en hvæssesten samt to ténvægte og en glasperle. Det ældste fund var en pilespids med en særdeles høj alder, måske over 9.000 år gammel.

Fundene fortæller ifølge Svend Åge Tornbjerg, at landsbyen Lellinge går langt tilbage til tiden til omkring år 500, perioden germansk jernalder. Fundene fortæller også, at Lellinge oprindeligt lå netop her, hvor fundene er fremkommet, men i slutningen af vikingetiden er byen flyttet til sin nuværende placering. Enkel-

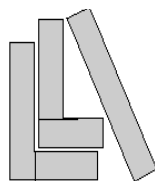
**Lellinge
Lokal
Arkiv**

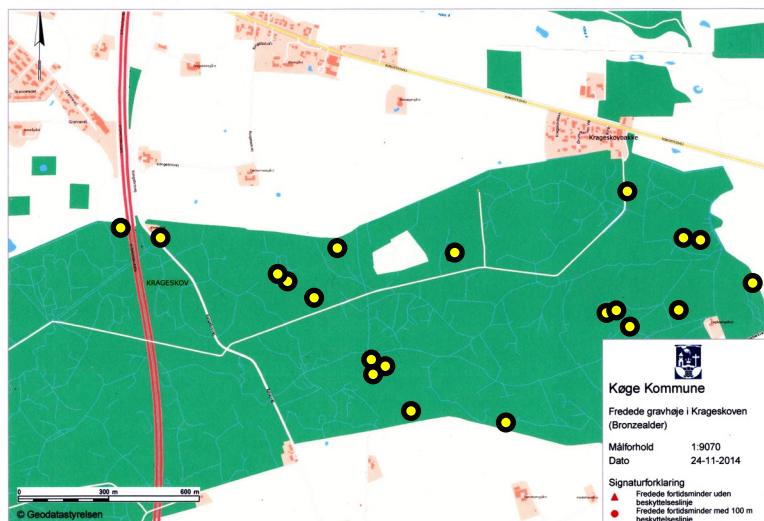
te andre steder på egnen, fortsætter Tornbjerg, har vi ad arkæologisk vej kunnet påvise samme historie, bl.a. ved Ølby, Ejby, Solrød, Strøby og Varpelev.

Niels Haagen Pedersen nåede inden sin død i august 2001 at få såvel Køge Museums som Nationalmuseets anerkendelse for sine arkæologiske fund.

Vi har flere beviser på menneskelig beboelse i området. I Krageskoven ligger 22 fredede gravhøje fra bronzealderen. Ingen af dem har været undersøgt ved udgravning, og mange af dem er sunket sammen, så de er vanskelige at få øje på. Én af disse høje ligger netop i nærheden af skovbrynet ved Disvrågårds jord, og en anden i nærheden er den nemmeste at se, den ligger umiddelbart ved indkørslen til Kongehuset. Bronzealderen gik fra ca. 1500 til ca. 500 før Kristi fødsel.

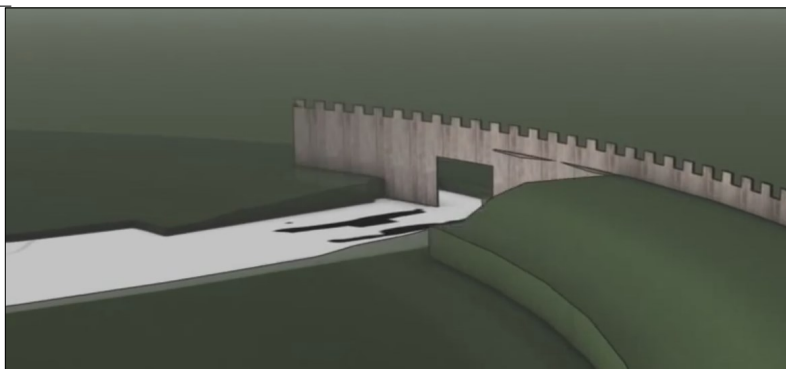
Lellinge Lokal Arkiv

Køge Kommunes webgis-kort med markering af 20 af de 22 gravhøje i Krageskoven. Det lyse felt er de registrerede oldtidsmarker.

I Krageskoven er der også registreret et område med oldtidsmarker, dvs. marker, der har været dyrket på et tidspunkt, hvor skoven har været ryddet. Oldtidsmarkerne er dateret til ca. år 500 efter Kristi fødsel, dvs. yngre jernalder eller århundrederne umiddelbart op til vikingetiden.

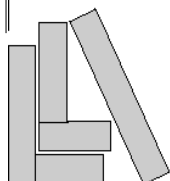
Kontakt Lellinge Lokalarkiv:
Henning Mathiesen, tlf. 56 66 00 77, Bodil Johansen,
tlf. 56 82 04 85, eller Bodil Nielsen, tlf. 56 82 11 96.

Øverst ses en grafisk fremstilling af Nordporten, som er den ene af de to, der er blevet udgravet. Porten var brændt, og dette har grafikereren forestillet sig på det nederste billede. Husene er der ikke belæg for, idet man endnu ikke har fundet rester af sådanne.

Kilde: Archaeological IT Aarhus University

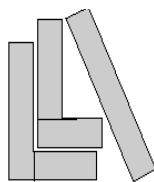
Lellinge Lokal Arkiv

Der er således beviser nok på, at historien har lange rødder i Lellinge!

Konklusionen på spørgsmålet om, hvilket stednavn, der er ældst, må være, at det kan man ikke afgøre. Der har været masser af liv i områderne omkring Vallø, Lille Salby og Gammelkøge. Men hvad der derimod er ganske klart er, at Lellinge - med sit navn - kan føres tilbage til et godt stykke tid *før* vikingetiden! Som det fremgår af Niels Haagen Pedersens fund, har der - om end ikke nødvendigvis i ubrudt linje - levet mennesker her i området siden ældre stenalder, hvilket vil sige de sidste 6000 år. På

et eller andet tidspunkt i yngre jernalder er man begyndt at omtale sit hjemsted som Lellinge, selvfølgelig i den tids sprogform. Hvornår landsbyen Lellinge er opstået på sin nuværende placering, ved vi ikke, men det er ikke utænkeligt, at det er sket mens vikingeborgen har haft sin storhedstid.

Lellinge Lokal Arkiv

Vi skal huske på, at vikingeborgen jo ikke blot var en kaserne med soldater, der øvede sig i våbenbrug dagen lang. "Soldater" på den tid var jo netop *vikinger*, frie bønder, der gik i leding, når kongen havde brug for det. Omkring ringborgen samlede der sig et mylder af handlende, rejsende og mange andre, ofte hele familier, for her var der dels beskyttelse - sådan var

Borgring, Borgering, Borre Ring – kært barn har mange navne. Hvilke hemmeligheder gemmer den på?

selve borgen placeret - og dels mulighed for at møde andre og netop købe og sælge fødevarer og forbrugsgoder. Der burde være sandsynlighed for, at man vil finde rester af et bolværk eller kajanlæg, hvis der ellers stadig *kan* findes nogle.

Historikerne er ret enige om, at Harald Blåtand, som var

Kontakt Lellinge Lokalarkiv:

Henning Mathiesen, tlf. 56 66 00 77, Bodil Johansen,
tlf. 56 82 04 85, eller Bodil Nielsen, tlf. 56 82 11 96.

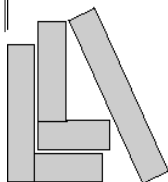
bygherren på disse borge, skabte dem for at signalere magt. Derfor måtte borgene - også den i Lellinge - have været kendt viden om, ellers var der jo ikke nogen at signalere til!

Hvis vi har lyst, kan vi spekulere videre: Vikingeborgene var kun aktive i kort tid, set i historisk sammenhæng. Også Borg-ring blev forladt, endnu ved vi ikke, om den blev angrebet, eller om den blot forfaldt. Efter vikingetidens slutning i ca. 1050 begyndte middelalderen, og herfra er der sagn, der fortæller om en middelalderborg på den "rigtige" Borgring, nemlig den skovklædte bakke nede ved Gammel Lellingegård. Dette område er aldrig blevet grundigt arkæologisk undersøgt, så vi ved ikke, om sagnet har noget på sig. Imidlertid ville et sådant middelalderligt bygningsværk være tidssvarende med Lellinge Kirke, og så begynder historien pludselig at hænge sammen - det ubrudte bånd fra Oldtiden og til i dag!

Vi tre amatører på Lellinge Lokalarkiv er hverken historikere eller arkæologer. Det er ikke op til os at afgøre, hvorvidt den ene eller anden teori er sand. Vores opgave er at indsamle oplysninger og derefter stille dem til rådighed for folk, der har brug for dem. Vi havde avisudklip om den første registrering af vikingeborgen fra 1970 i arkivet, derfor faldt det os for brystet, at arkæologerne sidste efterår gjorde sig selv til "findere" af borgringen. Hele historien om navnet på anlægget må jeg tage på min personlige kappe, selv om Dagbladet fremhævede mig som arkivleder, da den første protest blev offentliggjort.

Hvorom alting er, må den nye aktivitet omkring udgravningen af borgen betegnes som et lykketræf for Lellinges historie. Den store opmærksomhed gør jo, at mange andre ting kommer op til overfladen, efter det sædvanlige princip: Ét svar giver to nye spørgsmål! I år vil arkæologerne formentlig fortsætte udgravningerne på marken derovre, og der vil utvivlsomt blive gjort nye opdagelser. Der er også blevet sat skub i såkaldt "almindelige menneskers" hukommelse, så der vil være andre steder langs åen, hvor det måske kan betale sig at lave en forundersøgelse. Det afhænger alt sammen af arkæologernes forståelse for sammenhæng - og af penge, naturligvis!

Lellinge Lokal Arkiv

Årets gang i Brugsen

Peter Vestbjerg, fmd.

Som mange sikkert har noteret sig, så er der lagt en del kræfter i at få et større kødsortiment i butikken. Kød indgår, udover vin, bake-off samt frugt og grønt, som en af de 4 hjørnerne i sortimentet. Der vil også fremover blive fokuseret endnu mere på disse 4 varegrupper, da det har vist sig, at netop disse produkter er med til at sikre butikkerne i vores størrelse en fornuftig indtjening.

Vi har nu også sagt farvel til fyringsolien og velkommen til varmepumpen. Vi udskiftede Brugsens udtjente oliefyr med varmepumper. Et bytte, der er godt i tråd med vores ønske om at være en ansvarsfuld butik, og helt i tråd med vores ønske om at optimere på omkostningssiden.

Som kunde har man ikke kunnet undgå at lægge mærke til, at Brugsen i øjeblikket gennemgår en større ombygning. Der er blevet åbnet op ved kasseområdet, således at der skabes et kiosk-miljø omkring kasserne og bake-off. Derudover er der ved at blive etableret nye kølere og ude bagved øges kølekapaciteten, således at vi sikrer optimale arbejdsforhold, samt den nødvendige kapacitet til klargøring af bake-off.

Derudover bliver der netop nu flyttet rundt på en stor del af inventaret, og loftet i den tidligere vin-, øl- og vand-afdeling er hævet, sådan at der også i dette område bliver højt til loftet. Alt sammen initiativer, der skal sikre os, at vores butik fremstår opdateret og i tråd med Coops koncept 2015. Koncept 2015 er Coops svar på fremtidens butik i vores butiks-kategori. Nemlig med hovedvægt på netop de produkter der sikrer butikkernes fremtid: kød, vin, bake-off, frugt og grønt.

Når ombygningen er afsluttet sidst i maj, genåbner butikken i sit nye look. Vi indvier den nye Dagli'Brugs med behørig festivitas. Hold øje med annoncering af datoen!

Tak til vore støtter, både erhvervsdrivende og private.

Støttebidrag kan indbetales på bankkonto nr. 4865 4865795467 i Danske Bank.

Støtteforeningen for Mosaik

BP BYG

Tømrermester Ben Pedersen

- Alt i tømrerarbejde
- Speciale: Tagarbejde

Grønnevej 48
4600 Køge

2537 0145

FRISØR FELDT

Marianne Feldt
Tidsbestilling
tlf: 22148335
Markledet 22
4600 Køge
www.frisorfeldt.dk

Skal du holde fest...

70 kvm lokaler i Lellinge

Oplysning og reservation www.ab-skovledet.dk

- en bid af Skagen i Køge...

Restaurant

Arken

KØGE MARINA • TLF. 56 66 05 05

Bådehavnen 21, 4600 Køge

www.restaurant-arken.dk • kontakt@restaurant-arken.dk

Alt murerarbejde udføres

Din lokale murermester

ASGER HANSEN

Overdrevsvejen 96 - Lellinge

Bil 20 33 30 59 Tlf./fax 56 82 02 73

KALMAR
Byggerådgivning

Nick Kalmar
Bygningsingeniør

nick@kalmar.as
Telefon 2619 2335

Overdrevsvejen 18
Lellinge

4600 Køge
CVR 32228690
Bank 0696 0002345307
www.kalmar.as

StuensHavecenter

Ringstedvej 91 • 4600 Køge
tlf.: 56 65 47 41 • www.stuens.dk

FOTOGRAF MALENE MITTAG

GRØNNELEDET I LELLINGE

www.malenemittag.dk

Malene Mittag
Fotograf

Lellinge Container & Kran A/S

Industrivej 7
4600 Køge

- KRANBILER 8-150 t.m.
- AFFALDSCONTAINER
- SKIBSCONTAINER
- KØREPLADER

Salg / Udlejning

Tlf. 56 66 24 11
Telefax 56 63 84 01
info@lck.dk
www.lck.dk

Dagli' Brugsen

LELLINGE - tlf 5682 0324

Dejlig lokalt til daglig!

OK

ALTID BILLIG BENZIN

MB Automobiler ApS

Ismail Bostanci

Reparation og service af alle bilmærker
- også i garantiperioden!
Klargøring til syn

Ringstedvej 19
4600 Køge
Tlf.: 2810 2326
info@mb-auto.dk

Teknicar

Salon Puk

Grønnevej 25, Lellinge, tlf. 56 82 06 77

den glade pudser

© 2013

Jesper Saaby Nielsen
Vinduespudser

Overdrevsvejen 6, Lellinge
4600 Køge

Tlf.: +45 21 20 64 93

dengldepudser@hotmail.dk

WITTENS KØRESKOLE

v. Lars Witten
Granledet 6
4600 Køge
Tlf. 2444 3764

www.wittenskoreskole.dk
mail@wittenskoreskole.dk

Vallø Maler service

Jan Uldahl
Malermester

Nybyg - Stort & Småt - Spartling af beton &
gips - Alt malerarbejde

Byledet 8, Lellinge

Tlf. 56 82 24 17 Mobil 20 99 01 24

Fax 56 82 24 16

ENTREPRENØRSELSKABET

Aut. kloakmester
Tlf. 40952429

Opgave

Find manglerne på det nederste billede.

(Præmie: En cykeltur til Vemmedrup.)